

Αιμιλία Παπαδοπούλου 2012

Αντηχήσεις
ενός
“Ουρλιαχτού”

ΑΝΤΗΧΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ «ΟΥΡΛΙΑΧΤΟΥ»

Αιμιλία Παπαδοπούλου

Περίληψη

Η έρευνα εξετάζει δύο ελληνικές μεταφράσεις του ποιήματος «Ουρλιαχτό» του Άλλεν Γκίνσμπουργκ, οι οποίες δημοσιεύθηκαν το 1987 και το 2007, για να καταδείξει διαφορές στην ελληνική πρόσληψη της γενιάς και κουλτούρας μπιτ. Τα ευρήματα επαληθεύουν την υπόθεση της αναμετάφρασης, ότι δηλαδή οι πρώτες μεταφράσεις ενός κειμένου απαλείφουν εν πολλοίς τη διαφορετικότητα του ξένου κειμένου και πραγματοποιούν αλλαγές για να διασφαλίσουν την ευχερέστερη πρόσληψή του από το αναγνωστικό κοινό του περιβάλλοντος υποδοχής: η προγενέστερη μετάφραση του ποιήματος φαίνεται πως έχει επιβάλει ένα ιδίωμα 'υπόγειου ρεύματος' (underground) στο κείμενο και μια ιδιαίτερη πολιτική πρόθεση. Η έρευνα αναδεικνύει τη μεροληψία της μετάφρασης, δηλαδή τη δυνατότητα της μετάφρασης να αποδίδει επιλεκτικά στοιχεία του κειμένου αφετηρίας για να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναγνωστικού κοινού στο οποίο απευθύνεται.

Λέξεις-κλειδιά

Γενιά μπιτ, θρησκευτικότητα, ναρκωτικές ουσίες, τρέλα, εκφραστική ελευθερία, αυτόματη γραφή.

1. Η γενιά μπιτ και το «Ουρλιαχτό»

Ο όρος «γενιά μπιτ» αποδίδεται στον Τζακ Κέρουακ και σηματοδοτεί μία καλλιτεχνική κίνηση νέων ανθρώπων με ανανεωτική διάθεση απέναντι στην τέχνη και τον κόσμο. Ο ιστότοπος Literature Network οικιαγραφεί το προφίλ της γενιάς μπιτ ως εξής:

θεώρησαν τον άκρατο καπιταλισμό ως καταστροφικό για το ανθρώπινο πνεύμα και αντιστρατεύομενο την κοινωνική ισότητα.

Επιπλέον, με την απογοήτευσή τους από την κουλτούρα του καταναλωτισμού, οι Μπιτ κατήγγειλαν την αποπνικτική σεμνοτυφία της προηγούμενης γενιάς. Οι προκαταλήψεις που δεν επέτρεπαν τον ειλικρινή διάλογο γύρω από τη σεξουαλικότητα αντιμετωπιζόνταν ως νοσηρές και μάλλον καταστροφικές για τον ανθρώπινο ψυχισμό. Με όρους λογοτεχνίας και τέχνης, οραματιζόνταν μια καλλιτεχνική έκφραση τολμηρότερη, αμεσότερη, παραστατικότερη από όλες τις προηγούμενες. Τα underground μουσικά είδη όπως η τζαζ ήταν ιδιαίτερα ενθουσιαστικά για τους συγγραφείς Μπιτ και ταυτόχρονα ενοχλητικά και απειλητικά για το σύστημα (Literature Network, ηλεκτρονική πηγή).

Ο όρος «γενιά μπιτ» δηλώνει επίσης μια «ομάδα Αμερικανών συγγραφέων με κυριότερους τους Τζακ Κέρουακ, Άλλεν Γκίνσπεργκ, Γουίλιαμ Μπάροουζ που αναδύθηκαν κατά τη δεκαετία του 1950¹, καθώς επίσης τους Γκάρι Σνάιντερ, Φίλιπ Λαμάντια, Γκρέγκορι Κόρσο, Κάρλ Σόλομον και Χάρολντ Νόρς, οι οποίοι ομοίως διαδραμάτισαν καιρό ρόλο. Οι μπιτ τάχθηκαν ενάντια στην συντηρητική κοινωνία της δεκαετίας του 1950, στην εξάντληση που προκαλούσε το άδικο πολιτικό σύστημα και όρθωσαν το αίτημα της ανανέωσης.

Το «Ουρλιαχτό» δημοσιεύτηκε από τον εκδοτικό οίκο City Lights Books του ποιητή Λόρενς Φερλιγκέτι, σε μια συλλογή με τον τίτλο «Allen Ginsberg, *Howl and other poems*» (The pocket poets series), San Francisco: City Lights, 1956, με εισαγωγή του Ουίλιαμ Κάρλος Ουίλιαμς. Το Μάιο του 1956 η αστυνομία κατάσχεσε όλα τα αντίτυπα του έργου, το ποίημα λογοκρίθηκε και ο ποιητής παραπέμφθηκε σε δίκη για παραγωγή άσεμνης και προκλητικής λογοτεχνίας. Ο Γκράαμ Κάβνι (1999) αναδεικνύει emphatically ορισμένες πτυχές της καλλιτεχνικής οπτικής του Άλλεν Γκίνσπεργκ:

Ο Γκίνσπεργκ είναι ένας ποιητής που αποκηρύσσει τον κόσμο γύρω του και θέτει στο κέντρο του το γυμνό του εγώ. Είναι ο ποιητής που επιχειρεί, σχεδόν με κάθε τίμημα να επικυρώσει την απόφαση του αναρχικού Ντέιβιντ Θωρό: «Ο ποιητής γράφει την ιστορία του σώματός του» (Caveney όπ: 14).

---

¹ The Free Dictionary, Farlex, ηλεκτρονική πηγή.

Τα κύρια θεματικά χαρακτηριστικά του έργου είναι ο ψυχικός, κοινωνικός και πνευματικός ξεπεσμός, η αλήθεια του ατομικού αισθήματος και του υπαρξιακού θαύματος που επιτυγχάνεται μέσω μιας συνειδητά αντισυμβατικής στάσης ζωής και της ατομικής απελευθέρωσης. Η ομοφυλοφιλία και η χρήση ναρκωτικών ουσιών συνιστούν ομοίως κεντρικές θεματικές.

Το ποίημα περιγράφει λεπτομερώς μύχιες σκέψεις και προσωπικές εμπειρίες του ποιητή από τη συναναστροφή του με άτομα της καλλιτεχνικής κοινότητας, με εθισμένους σε ναρκωτικά και ψυχοσθενείς. Ο Γκίνσμπεργκ καταγγέλλει στο πρόσωπο της αμερικανικής κοινωνίας την καταπίεση, τη φρίκη των σύγχρονων επιταγών, την αποτυχία του κατεστημένου και τη φενάκη του διανοουμενισμού και αντ' αυτών προτείνει μ' έναν αλαλαγμό την αφύπνιση της ατομικής συνείδησης, τη μυστηριακή ένωση με τον πρωτογενή εαυτό, την αναζήτηση της ουσίας μέσω της απεμπόλησης των συμβάσεων, την εκφραστική ελευθερία και την ανάσα της υποκειμενικότητας. Για να επιτύχει τον ποιητικό του στόχο ο Γκίνσμπεργκ θέτει σε κίνηση τους ανάλογους γλωσσικούς και υφολογικούς μηχανισμούς: «μεγάλοι ακατέργαστοι γλωσσικοί όγκοι, αυθόρμητη ομιλία, λυρικός λόγος, υπερβολές, μεγάλοι διασκελισμοί κι εκτινάξεις». (Μπερλής, στην εισαγωγή της μετάφρασης του «Ουρλιαχτό», 1978:6).

Το *Ουρλιαχτό* είναι μια μελέτη στην αυτόματη γραφή. Ο μακροπερίοδος λόγος του σπάει τους καθιερωμένους κανόνες του ρυθμού, του μέτρου και της στίξης. Προεξάρχον υφολογικό χαρακτηριστικό του ποιήματος είναι η μεγάλη αναπνευστική μονάδα. Με εγχαραγμένο το ποιητικό παράδειγμα των Αμερικανών πρωτοπόρων Ουίλιαμ Κάρλος Ουίλιαμς και Ουόλτ Ουίτμαν, ακολουθεί τα χνάρια της αφηγηματικής πρόζας του Τζακ Κέρουακ, τη χρωματική αντιπαράθεση του Σεζάν και τους αυτοσχεδιαστικούς ρυθμούς της μουσικής τζαζ (Kerouac-Ginsberg- Burroughs 2001). Ο Γκίνσμπεργκ μακραίνει το στίχο, συνυφαίνει τα νοήματα και παραληρεί σ' ένα εξομολογητικό κρεσέντο μέχρι να του σωθεί ο αέρας. Οι πρώτοι στίχοι του ποιήματος έχουν ως εξής:

Είδα τα καλύτερα μυαλά της γενιάς μου κατεστραμμένα από την τρέλα, να λιμάζουν υστερικά γυμνά,

να σέρνονται στους νέγρικους δρόμους την αργή αναζητώντας την
αναγκαία δόση
αγγελοκέφαλοι χίλιπτερες που καίγονται για την αρχέγονη ουράνια έ-
νωση με το αστρικό δυναμό στη μηχανή της νύχτας,
που φτωχοί και κουρελιασμένοι και με βαθουλωμένα μάτια και φτι-
αγμένοι έστεκαν καπνίζοντας στο υπερφυσικό σκοτάδι λαγωμένων
δωματίων αιωρούμενοι πάνω από τις κορυφές των πόλεων βυθισ-
μένοι στη τζαζ².

2. Πολιτισμός, αναμετάφραση και μεροληψία της μετάφρασης

Η έρευνα στηρίζεται στην υπόθεση της μεροληψίας της μετάφρασης, υποστηρίζοντας ότι η μετάφραση είναι ατελής πράξη και ενδέχεται να δρα ανταγωνιστικά μέσω των αναμεταφράσεων (Gürçağlar 2011). Εξετάζει δύο εκδοχές του ποιήματος με την υπόθεση ότι παρουσιάζουν διαφορετική (και επιλεκτική) καταγραφή του ποιήματος και του κινήματος μπιτ εν γένει, αντανακλώντας κατά συνέπεια τη διαφορετική πρόσληψη από το ελληνικό αναγνωστικό κοινό.

Όπως ισχυρίζεται η Γκιουντσακλάρ (Gürçağlar 2011) δύο είναι τα βασικά επιχειρήματα της υπόθεσης της αναμετάφρασης, όπως αυτά διατυπώθηκαν για πρώτη φορά από το Γάλλο θεωρητικό Αντουάν Μπερμάν (Berman 1990) σε άρθρο του στο περιοδικό *Palimpsestes*:

(α). οι πρώτες μεταφράσεις επηρεασμένες από ιδεολογικούς και εκδοτικούς παράγοντες, απαλείφουν εν πολλοίς τη διαφορετικότητα του ξένου κειμένου και πραγματοποιούν αλλαγές προκειμένου να διευκολύνουν την αναγνωσιμότητα του μεταφράσματος (Gambier 1994, στο Gürçağlar όπ). Αντιθέτως, οι μεταγενέστερες μεταφράσεις εμμένουν περισσότερο στο γράμμα και το στυλ του κειμένου αφετηρίας και διατηρούν την πολιτισμική απόσταση ανάμεσα στη μετάφραση και το πρωτότυπο.

(β). η αναμετάφραση ενός έργου δεν οφείλεται αποκλειστικά στη «γήρανση» της πρώτης μετάφρασης αλλά ενδεχομένως και στη λειτουργική αποτυχία της ή σε ευρύτερες αλλαγές που επιτελέστηκαν στο περιβάλλον της γλώσσας υποδοχής.

---

² Μετάφραση της γράφουσας.

Η Γκιουντσακλάρ, ακολουθώντας τους Γκέντσλερ και Τύμοτσκο (Gentzler και Tymoczko (2002: xviii), κάνει λόγο για «μεροληψία» της μετάφρασης, για την επιλεκτική δηλαδή απόδοση του κειμένου-αφετηρίας. Ο μεταφραστής εγγράφει επιλεκτικά κοσμοθεωρίες οι οποίες «πηγάζουν από θεωρούμενες ισχύουσες υποθέσεις, απόψεις και αξιακά συστήματα που μοιράζονται συλλογικά κάποιες κοινωνικές ομάδες» (Simpson 1993: 5, στο Baker και Saldanha 2011:137). Οι δύο εκδοχές του «Ουρλιαχτό» θα παρατεθούν ώστε να καταδείξουν κάποιες επιλεκτικά εγγεγραμμένες πτυχές στοχευμένου νοήματος, διατηρώντας ή θέτοντας σε αμφισβήτηση τις κρατούσες σχέσεις εξουσίας στην κοινωνία υποδοχής.

Ο πολιτισμός εξετάζεται εν προκειμένω ως συσχετισμός δυνάμεων εξουσίας, ως “προϊόν των πιέσεων που οι κοινωνικές δομές ασκούν στην κοινωνική δράση» (Jenks 1993:25). Ομοίως οι Χατίμ και Μέισον (Hatim και Mason 1997) αναδεικνύουν τη διαπλαστική ικανότητα της μεταφραστικής απόδοσης προσφεύγοντας στην έννοια της εξουσίας: «Ο μεταφραστής παρεμβαίνει στα ανταγωνιστικά (και άνισα) συστήματα εξουσίας για να συμμετάσχει στην κατασκευή του κόσμου, έχοντας επίγνωση ότι τα κείμενα είναι φορείς ιδεολογιών» (1997:147). Η εξουσία συνδέεται με την ηθική. Ο μεταφραστής μεταμορφώνεται σε ηθικό φορέα κοινωνικής αλλαγής (Baker και Saldanha 2011) ή σε ακτιβιστή που αναλαμβάνει την αναδιήγηση του κόσμου. Τα κειμενικά στοιχεία τίθενται υπό διαπραγμάτευση και επανερμηνεύονται ανάλογα με το περιεχόμενο και τις εκάστοτε συνθήκες (συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού πολιτικής των εκδοτικών οίκων).

3. Ανατέμνοντας τις αντηχήσεις

Η μελέτη στοχεύει στην εύρεση των διαφοροποιήσεων όπως αυτές προκύπτουν από τις δύο εκδοχές, στην πρόσληψη του κινήματος μπιτ στην Ελλάδα, θεωρώντας πως υποκρύπτονται πολιτισμικά (Kattan 2011) και ιδεολογικά κίνητρα (Williams και Chesterman 2002). Οι δύο μεταφραστικές εκδοχές απέχουν χρονικά είκοσι χρόνια (1987 και 2007) και θεωρείται πως μεταφέρουν διαφορετικές αντηχήσεις ενός Ουρλιαχτού.

- KA Allen Ginsberg “Howl”, [1955] *The Norton Anthology of American Literature*, vol. E, 7th edition, USA W.W. Norton & Company, Inc, 2007. 2576-2581
- KY1 Άλλεν Γκίνσμπεργκ, *Ουρλιαχτό*, μετάφραση Γιώργος Μπλάνας – Δημήτρης Πουλικάκος, Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος, 1987
- KY2 Άλλεν Γκίνσμπεργκ, *Ουρλιαχτό*, μετάφραση Γιάννης Λειβαδάς, Αθήνα: Ηριδανός, 2007

Οι ποιητικές θεματικές, που πραγματεύεται η παρούσα σύγκριση των δύο μεταφράσεων, είναι ο χειρισμός των αναφορών στις ναρκωτικές ουσίες, το αίσθημα του κοινωνικού αποκλεισμού και η στάση απέναντι στην κρατική εξουσία, την τάξη, τη σεξουαλική και τη φυλετική ταυτότητα, και το περιβάλλον. Παραδείγματα αυτών αναλύονται στη συνέχεια.

3.1 Αναφορές σε ναρκωτικές ουσίες

Το ποίημα βρίθεται από αναφορές σε ναρκωτικές και παραισθησιογόνες ουσίες η χρήση των οποίων ήταν εξαιρετικά οικεία στον ποιητή και τους λοιπούς καλλιτέχνες της γενιάς μπιτ. Χρησίμευε δε ως όχημα πνευματικής αφύπνισης και διεύρυνσης της αντίληψης. Ο πειραματισμός με τα ναρκωτικά, ως παγιωμένο πολιτισμικό φαινόμενο, χρειάζεται έναν ιδιαίτερο χειρισμό και συγκεκριμένα ένα γλωσσικό ύφος ή μια (κοινωνική) διάλεκτο που θα αποτυπώνει τις πτυχές της εμπειρίας μπιτ. Οι μεταφραστές οφείλουν να εντοπίσουν το ισοδύναμό του. Στα ελληνικά υπάρχει η αποκαλούμενη *ναρκοκουλτούρα*³, ο κώδικας της οποίας ενδέχεται να τεθεί σε χρήση στη μεταφραστική απόπειρα επίτευξης της ισοδυναμίας. Τα παραδείγματα 1-3 δείχνουν μια συστηματική διαφορά στα μεταφράσματα ως προς το χειρισμό των λεξιλογικών επιλογών που αναφέρονται στις ναρκωτικές ουσίες και την εμπειρία τους.

Παρατηρείται ότι στο KY1 οι μεταφραστές προτάσσουν ένα μάλλον συνωμοτικό, συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο της ναρκο-

---

³ Σ.τ. σ. Νεολογισμός, ευρείας χρήσης στην ελληνική γλώσσα.

κουλτούρας, που σηματοδοτεί τον αποκλεισμό του εθισμένου από τις κρατούσες κοινωνικές νόρμες. Λόγου χάριν, ένα δείγμα αποτελεί η επιλογή *τσιγαριλίκι* του ΚΥ1 (σε απόδοση του *marijuana*) αντί της μεταγραφής σε *μαριχουάνα* του ΚΥ2. Επιπλέον, ενδεικτικές επιλογές είναι, στο παράδειγμα 2, η λέξη *στεγνοί* (*dry* στο πρωτότυπο, μια μεταφορά που δηλώνει την αποτοξίνωση ή την αποχή από τη χρήση), σε αντίθεση με την επιλογή *σταδιακή αποτοξίνωση* του ΚΥ2 (*gradual withdrawal* στο πρωτότυπο), που αποτελεί σχεδόν ιατρικό όρο. Ομοίως, στο παράδειγμα 3 οι επιλογές *μπατίρηδες* και *μαστούρηδες* (φορτισμένοι όροι της καθομιλουμένης, δάνεια της τουρκικής που αποδίδουν τα *roor* και *high* αντίστοιχα του ΚΑ) σε αντίθεση με τις επιλογές *φτωχοί* και *φτιαγμένοι* του ΚΥ2 (η πρώτη συνιστά ουδέτερη επιλογή απόδοσης της πενίας και η δεύτερη όρο της καθομιλουμένης αλλά λιγότερο φορτισμένο από το *μαστούρηδες*, που αποδίδει το *high*).

Παράδειγμα 1

- KA who got busted in their pubic beards returning through Laredo with a belt of marijuana for New York (σ. 2576)
(που τους έπιασαν από τα ηβικά τους μούσια να επιστρέφουν από το Λαρέντο με μια ζώνη με μαριχουάνα από τη Νέα Υόρκη)
- ΚΥ1 Αυτούς που τους τσακώσανε απ' τα ηβικά τους μούσια καθώς γύριζαν μέσω Λαρέντο στη Νέα Υόρκη μ' ένα τσιγαριλίκι. (σ. 15)
- ΚΥ2 που τους έκαναν τσακωτούς απ' των αχαμνών τους τα μαλλιά γυρνώντας απ' το Λαρέντο στη Νέα Υόρκη με μια ζώνη γεμισμένη μαριχουάνα. (σ. 35)

Παράδειγμα 2

- KA suffering Eastern sweats and Tangerian bone-grinding and migraines of China under junk-withdrawal in Newark's bleak furnished room (σ. 2577)
(που υπέφεραν από πυρετούς της Ανατολής και οστεοπάθειες της Ταγγέρης και ημικρανίες της Κίνας σε αποτοξίνωση στο σκοτεινό επιπλωμένο δωμάτιο του Νιούαρκ)
- ΚΥ1 υποφέροντας από Κίτρινους «πυρετούς», «οστεομυελίτιδες» της Ταγγέρης και Κινέζικα «κεφάλια», στεγνοί σε ερημική

-
- ΚΥ2 γκαρσονιέρα του Νιούαρκ (p. 17)
υποφέροντας από πυρετούς της Ανατολής και οστεοπάθειες της Ταγγέρης και ημικρανίες της Κίνας σε σταδιακή αποτοξίνωση μέσα σε σκοτεινό επιπλωμένο δωμάτιο στο Νιούαρκ (σ. 39)

Παράδειγμα 3

- ΚΑ who poverty and tatters and hollow-eyed and *high* sat up smoking in the supernatural darkness of cold-water flats floating across the tops of cities contemplating jazz (σ. 2576)
(που φτωχοί και κουρελιασμένοι και με βαθουλωμένα μάτια και φτιαγμένοι κάθισαν καπνίζοντας στο υπερφυσικό σκοτάδι παγωμένων διαμερισμάτων επιπλέοντας στις κορυφές των πόλεων συλλογιζόμενοι τη τζαζ)
- ΚΥ1 λέτσους, μπατίρηδες, κομμένους, να καπνίζουν μαστούρηδες στο μεταφυσικό σκοτάδι ξυλιασμένων ορόφων, να πλέονν στις κορυφές των πόλεων να μελετούν τζαζ (σ. 15)
- ΚΥ2 Που φτωχοί κουρελιασμένοι με βαθουλωμένα μάτια και φτιαγμένοι στάθηκαν καπνίζοντας μέσα στο υπερφυσικό σκοτάδι τυποτένιων διαμερισμάτων αιωρούμενοι πάνω από τις κορυφές των πόλεων βυθισμένοι στη τζαζ (σ. 35)

Οι επιλογές του ΚΥ2 τείνουν να αποδίδουν έναν λιγότερο μυσταγωγικό χαρακτήρα στο κοινωνικό φαινόμενο, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες του ΚΥ1 που χαράσσουν έναν αντισυμβατικό τρόπο ζωής, ορίζοντας μια ταυτότητα ομάδας.

3. 2 Κρατική εξουσία και κοινωνικός αποκλεισμός

Μια δεύτερη διαφοροποίηση εντοπίζεται στη στάση που διαγράφεται στα δύο κείμενα απέναντι σε κάθε είδος κρατικής ή θρησκευτικής αρχής. Στο παράδειγμα 4, χαρακτηριστική είναι η απόδοση του όρου του ΚΑ *police cars* ως *μπατσάδικα* στο ΚΥ1 (χαμηλού ύψους, ιδεολογικά φορτισμένη επιλογή σε απόδοση του *policecars*) σε αντίθεση με την ουδέτερης χροιάς επιλογή *περιπολικά*, του ΚΥ2.

Παράδειγμα 4

- KA who bit detectives in the neck and shrieked with delight in *policecars* for committing no crime but their own wild cooking pederasty and intoxication (σ. 2578)
(που δάγκωσαν ντετέκτιβ στο λαιμό και κραύγασαν από ευχαρίστηση σε περιπολικά γιατί δεν διέπραξαν άλλο έγκλημα από την άγρια επινοημένη παιδεραστία τους και τη μέθη)
- KY1 αυτούς που μούνταραν στο λαιμό ιδιωτικών αστυνομικών και ούρλιαξαν με πάθος μέσα στα *μπατοάδικα* πως δεν έκαναν άλλο έγκλημα άλλο από το χασίσωμα και το κωλομπάρεμα των ίδιων τους των εαυτών, (σ. 18)
- KY2 που δάγκωσαν πράκτορες στον σβέρκο και κραύγασαν από χαρά μέσα σε *περιπολικά* γιατί άλλο έγκλημα δεν διέπραξαν πέρα απ' τις τρελές τους επινοήσεις την παιδεραστία και τη μέθη τους (σ. 41)

Ομοίως, στο παράδειγμα 5, το *jails* του KA αποδίδεται με τον έντονα φορτισμένο όρο *ψειρούδες* στο KY1, σε αντίθεση με τον ουδέτερο τύπο του KY2, *φυλακές*.

Παράδειγμα 5

- KA yacketayakking screaming vomiting whispering facts and memories and anecdotes and eyeball kicks and shocks of hospitals and *jails* and wars (σ. 2577)
(πολυλογώντας ασυνάρτητα ουρλιάζοντας ξερνώντας ψιθυρίζοντας γεγονότα και αναμνήσεις και ανέκδοτες ιστορίες και πλάκες και ηλεκτροσόκ νοσοκομείων και φυλακές και πολέμους)
- KY1 χαζολογώντας, ουρλιάζοντας, ξερνώντας, μουρμουρίζοντας περιπτώσεις κι αναμνήσεις κι ανέκδοτα, καλαμπούρια, ηλεκτροσόκ νοσοκομείων και *ψειρούδες* και πολέμους (σ. 16)
- KY2 πολυλογώντας ουρλιάζοντας ξερνώντας ψιθυρίζοντας μνήμες και γεγονότα και ανέκδοτα και πλάκες ηλεκτροσόκ νοσοκομείων και *φυλακές* και πολέμους, (σ. 39)

Το παράδειγμα 6 αποτυπώνει τη διαφοροποίηση στη στάση προς την εκδοτική εξουσία: Η φράση *φάβλη* Ιντελιγκέντσια του KY1 (σε απόδοση

της φράσης *sinister intelligent editors*) είναι ιταλικό δάνειο που υποδηλώνει μια αρνητική στάση από την πλευρά του ομιλητή και υπονοεί μια αίσθηση αποκλεισμού. Η αντίστοιχη επιλογή του ΚΥ2, *απαισιων διανοούμενων εκδοτών*, αποδίδει την αρνητική διάθεση, μόνο μέσω του επιθέτου (*απαισιων* αποδίδοντας το *sinister*, στο ΚΑ).

Παράδειγμα 6

- ΚΠ who were burned alive in their innocent flannel suits on Madison Avenue amid blasts of leaden verse & the tanked-up clatter of the iron regiments of fashion & the nitroglycerine shrieks of the fairies of advertising & the mustard gas of *sinister intelligent editors* (σ. 2579)
(που κάηκαν ζωντανοί στα αθώα φανελένια τους κουστούμια στη Λεωφόρο Μάντισον ανάμεσα σε εξάρσεις μολυβένιου στίχου και τον φουλαριστό κρότο σιδερένιων ταγμάτων μόδας και νιτρογλυκερινικά ουρλιαχτά νεραϊδών της διαφήμισης και το κιτρινωπό αέριο των μοχθηρών διανοούμενων εκδοτών)
- ΚΥ1 αυτούς που κάηκαν ζωντανοί με τ' αθώα φανελένια τους κουστούμια στη λεωφόρο Μάντισον, μέσα σε θύελλες μολυβένιας ποίησης κι επελάσεις κλαγγών σιδηρών συνταγμάτων μόδας, νιτρικών ουρλιαχτών διαφημιστικών νεραϊδών, ξινή μπόχα της φαύλης *Ιντελιγκέντσιας* των εκδοτών (σ. 20)
- ΚΥ2 που κάηκαν ζωντανοί με τ' αθώα φανελένια τους κουστούμια στη Λεωφόρο Μάντισον μέσα σε εκρήξεις μολυβένιας ποίησης και τον φουλαριστό κρότο των μελαγχολικών ορδών της μόδας και τις νιτρογλυκερινικές κραυγές των ξωτικών της διαφήμισης και των υπερίτη των απαισιων *διανοούμενων* εκδοτών (p. 49)

Στο παράδειγμα 7, το ΚΥ1 εγγράφει μια αρνητική διάθεση προς τις θρησκευτικές αρχές, εν πολλοίς εμβόλιμη μιας και η θρησκευτικότητα συνιστά θεμελιώδες γνώρισμα του ποιήματος και πρωτεύουσα αρχή στη ζωή του ποιητή: το *dolmen-realms of love* του ΚΑ εγγράφεται ως *παπαδοβασιλεία της αγάπης* στο ΚΥ1, που περιγράφονται ως *ερειπωμένα*, αποδίδοντας το *solitude-bench* του ΚΑ. Αντιθέτως, στο ΚΥ2 καμία αναφορά δεν πραγματοποιείται σε θρησκευτικές αρχές (λ.χ. παπάδες),

ούτε υπάρχει κάποια αρνητική συνδήλωση (λχ. *ερειπωμένα*), κατά τη μεάφραση του *solitude-bench* (βλ. ωστόσο το εγγύς ισοδύναμο του ΚΥ2, *μοναχικό πάγκο*).

Παράδειγμα 7

- ΚΑ   *blickering with the echoes of the soul, rocking and rolling in the midnight solitude-bench dolmen-realms of love* (σ. 2580)
(καβγαδίζοντας με τους αντίλαλους της ψυχής, με ταρακούνημα στο μεσονύχτιο παγκάκι της μοναξιάς των πέτρινων ιερών της αγάπης)
- ΚΥ1   *καβγαδίζοντας με τους αντίλαλους της ψυχής, χορεύοντας στα μεσονύκτια, ερειπωμένα παλαδοβασιλεία της αγάπης* (σ. 22)
- ΚΥ2   *Λογομαχώντας με τους αντίλαλους της ψυχής, μεσάνυχτα με ταρακούνημα στον μοναχικό πάγκο των πετρόκτιστων βασιλείων της αγάπης.* (σ. 53)

Οι μεταφραστικές επιλογές του ΚΥ1 δημιουργούν μια γενικευμένη αίσθηση υποβάθμισης των θρησκευτικών στοιχείων του ποιήματος, και αδιαφορίας για τις μείζονες θεολογικές του παραμέτρους. Παρακάτω, περιγράφονται αλλαγές στην αναπαράσταση περαιτέρω θεματικών που συνδέονται με την κουλτούρα μπιτ.

3.3 Τραγούδι, κατανάλωση αλκοόλ, πλούτος, φυλετική και σεξουαλική ταυτότητα

Το ΚΥ1 επιδεικνύει μια έντονη προτίμηση στις συναισθηματικές συνδηλώσεις που προκαλούνται από τη χρήση δανείων και χαμηλού ύψους επιλογών κατά την απόδοση εννοιών που συνδέονται με το τραγούδι, την κατανάλωση αλκοόλ, τον πλούτο, τη σεξουαλικότητα και άλλες πολιτισμικές εκφάνσεις.

Στο παράδειγμα 8, ο μεταφραστής του ΚΥ1 παρεμβαίνει κατά τη μετάφραση των *blues*⁴: Το ΚΥ1 χρησιμοποιεί ένα τουρκικό δάνειο, τα

---

⁴ Παραδοσιακό είδος μουσικής με κύρια στιχουργική θεματική τα βάσανα, τις χαμένες αγάπες κ.ο.κ The Free Dictionary, Farlex, ηλεκτρονική πηγή.

μερακλήδικα μπλουζ για να αποδώσει το *sweet blues* του ΚΑ, ενώ το ΚΥ2 χρησιμοποιεί έναν ουδέτερο υφολογικά συνδυασμό, *όμορφα* μπλουζ. Προφανώς, ο μεταφραστής του ΚΥ1 ενδιαφέρεται να αποδώσει την πραγματολογική πτυχή της σημασίας του «μουσικού είδους που προήλθε από τους θρησκευτικούς ύμνους των Αφροαμερικανών» (ο.π.) και ανιχνεύει ένα πραγματολογικό ισοδύναμο με συναισθηματικά φορτισμένα τουρκικά δάνεια.

Παράδειγμα 8

- ΚΑ who crashed through their minds in jail waiting for impossible criminals with golden heads and the charm of reality in their hearts who sang *sweet blues* to Alcatraz (σ. 2580)
(που τρελάθηκαν στη φυλακή περιμένοντας απίθανους εγκληματίες με χρυσαφένια κεφάλια και τη γοητεία της πραγματικότητας στις καρδιές τους που τραγουδούσαν γλυκά μπλουζ στο Αλκατράζ)
- ΚΥ1 αυτούς που φρίαζαν μέσα τους, φυλακισμένοι, προσμένοντας αφάνταστους εγκληματίες με κεφάλια χρυσά και πραγματική γοητεία στις καρδιές τους, αυτούς που τραγούδησαν *μερακλήδικα* μπλουζ στο Αλκατράζ (σ. 21)
- ΚΥ2 που παλάβωσαν στη φυλακή προσμένοντας απίθανους εγκληματίες με χρυσά κεφάλια και τη γοητεία της πραγματικότητας στις καρδιές τους που τραγούδησαν *όμορφα* μπλουζ στο Αλκατράζ (σ. 51)

Στο παράδειγμα 9, η επιλογή του ΚΥ1 *κρασοκατανύξεις*, ως μετάφραση του *wine drunkenness* του ΚΑ φέρει έντονες μυστικιστικές συνδηλώσεις υψώνοντας έτσι την οινοποσία σε τελετουργία. Η επιλογή *μεθύσια με κρασί* του ΚΥ2 είναι λιγότερο γλαφυρός, μάλλον ουδέτερος περιγραφικά. Ομοίως, η επιλογή *σουρωμένα ταξί* του ΚΥ1, στο παράδειγμα 10, αποδίδει εντονότερα το *drunken taxicabs*, σε αντίθεση με το ισοδύναμο *μεθυσμένα ταξί*, του ΚΥ2.

Παράδειγμα 9

- ΚΑ backyard green tree cemetery dawns, *wine drunkenness* over the rooftops (σ. 2577)
(περίβολοι με πράσινα δέντρα νεκροταφείων το χάραμα, μέθη με

- κρασί πάνω στις στέγες)
ΚΥ1 χαράματα σε περιβόλους κατάφυτων νεκροταφείων, κρασο-
κατανόξεις σε σκεπές, (σ. 16)
ΚΥ2 ξημερώματα σε περιβόλους με δέντρα πράσινα πίσω από νε-
κροταφεία, μεθύσια με κρασί πάνω στις στέγες (σ. 37)

Παράδειγμα 10

- ΚΑ or were run down by the *drunken* taxicabs of Absolute Rea-
lity (σ. 2579)
(ή τους πάτησαν μεθυσμένα ταξί της Απόλυτης Πραγματικότητας)
ΚΥ1 ή τους έλωσαν σουρωμένα ταξί της Απόλυτης Πραγματι-
κότητας (σ. 20)
ΚΥ2 ή τους πάτησαν τα μεθυσμένα ταξί της Απόλυτης Πραγματι-
κότητας (σ. 49)

Μία ακόμη μεταφραστική παρέμβαση, αυτή τη φορά κατά την απόδοση του πλούτου και της φυλετικής ταυτότητας, εντοπίζεται στο παράδειγμα 11. Ο όρος *limouzines* (σε απόδοση του *limousines* του ΚΑ) αποδίδεται με μάλλον ουδέτερη επιλογή στο ΚΥ2, τη στιγμή που το ΚΥ1 προτάσσει ένα ιταλικό δάνειο που φέρει έντονες συνδηλώσεις πλούτου (*κούρσα*), οι οποίες ενισχύονται με την προσθήκη επιτακτικής κατάληξης (*κουρσά-ρες*). Η επιλογή του ΚΥ1 καταγράφει τον θαυμασμό των εξαρτημένων για τον πλούτο και υποδηλώνει τον κοινωνικό τους αποκλεισμό.

Το παράδειγμα 11 παρέχει επίσης μία διαφορετική έκφραση της απόδοσης της φυλετικής ταυτότητας. Η αποτύπωση της φυλετικής διαφοράς συνιστά μείζον και επίκαιρο θέμα των μεταφραστικών σπουδών ειδικά μετά την πολιτισμική «στροφή» τους. Ο Hall (1997) αναφέρεται σε «δηλωτικές» και «ουδετεροποιητικές» πρακτικές στην αποτύπωση της φυλετικής διαφοράς (υπογραμμίζοντας την υποδεέστερη θέση και την «εγγενή νωθρότητα» που αποδίδεται στους νέγρους). Το ποίημα περιλαμβάνει μια αναφορά σε φυλετικής ταυτότητα μέσω του *the Chinaman of Oklahoma*, του ΚΑ, ο οποίος γίνεται αντικείμενο διαφορετικού χειρισμού στις δύο μεταφράσεις. Το ΚΥ1 ανιχνεύει μια περιθωριοποιημένη φυλετική ομάδα, για να φέρει στην επιφάνεια τις συνδηλώσεις της μη-κανονικότητας, και επιλέγει τον

όρο *Γύφτο*, σε αντίθεση με το ΚΥ2 που θεωρεί ότι η κινεζική ταυτότητα θα ήταν αρκετά παραστατική σε μια εποχή όπου το πολιτισμικό περιβάλλον υποδοχής εγκολπώνεται έναν μεγάλο αριθμό Κινέζων μεταναστών, κι επομένως διασφαλίζεται λόγω της πολιτισμικής μεταστροφής η πραγματιστική ανάγνωση της «περιθωριοποιημένης ομάδας».

Παράδειγμα 11

ΚΑ who jumped in *limousines* with the Chinaman of Oklahoma on the impulse of winter midnight streetlight small-town rain (σ. 2578)

(που πήδηξαν σε λιμουζίνες με τον Κινέζο της Οκλαχόμα, ορμώμενοι από τη χειμωνιάτικη μεσονύχτια με τα φώτα του δρόμου της μικρής πόλης βροχή)

ΚΥ1 αυτούς που μπουκάρησαν σε *κουρσάρες* με το *Γύφτο* της Οκλαχόμα, σπρωγμένοι απ' την επαρχιώτικη βροχή του χειμωνιάτικου μισοφώτου μεσονυχτίου (σ. 17)

ΚΥ2 που σαλτάρησαν σε *λιμουζίνες* με τον *Κινέζο* της Οκλαχόμα σπρωγμένοι από τη μεσονύχτια χειμωνιάτικη βροχή της επαρχιακής μισοφωτής πόλης (σ. 39-40)

Δάνειες εκφράσεις που εμπλουτίζουν την πραγματολογική ανάγνωση του κειμένου είναι διάσπαρτες: οι επιλογές *γκαβή*⁵ και *σένιος Ισπανός* του ΚΥ1 (σε απόδοση των *one-eyed* και *brilliant Spaniard* του ΚΑ), σε αντίθεση με τους λιγότερο φορτισμένους όρους του ΚΥ2, όπως λόγου χάριν, *μονόφθαλμη* και *μεγάλος Ισπανός*.

Τα παραδείγματα 12 and 13, καταδεικνύουν αλλαγές στην απόδοση των γεννητικών οργάνων. Στο παράδειγμα 12, το τουρκικό δάνειο *καλαμπαλίκια*, σε απόδοση του *genitals* του ΚΑ φέρει χιουμοριστικές συνδηλώσεις, και δεν αναφέρεται ευθέως σε γεννητικά όργανα, σε αντίθεση με τον χαμηλού ύφους όρο *αχαμνά* του ΚΥ2, ο οποίος αποτελεί σαφέστερη αναφορά σε γεννητικά όργανα. Οι έμμεσες αναφορές σε γεννητικά όργανα ενδέχεται να υποδηλώνουν επιθυμία αποφυγής

---

⁵ *Γκαβή*: δάνειο από τη ρουμανική γλώσσα (gavu< latin. cavus). Ο όρος έχει ισχυρές αρνητικές συνδηλώσεις στην ελληνική.

προσβλητικής επιλογής, και μια διαφορετική σχέση ανάμεσα στο συγγραφέα και τον αναγνώστη.

Στο παράδειγμα 13, η επιλογή *τεκνά* του ΚΥ1 είναι μάλλον χαμηλού και μάλλον προσβλητικού ύφους, σε αντίθεση με το ουδέτερο *αγόρια* του ΚΥ2. Η απόδοση του φύλου και της σεξουαλικότητας συνιστά μείζον θέμα στις μεταφραστικές σπουδές. Όπως ισχυρίζεται η von Flotow,

όταν το φύλο χρησιμοποιείται ως φακός για τη μικροανάλυση των μεταφραστικών επιλογών, το ενδιαφέρον εστιάζεται στις ελάχιστες γλωσσικές λεπτομέρειες που (ενδεχομένως) εγγράφουν τις έμφυλες πτυχές του κειμένου ή επιδιώκουν να τις αποσοβήσουν (συνήθως σε ομοφυλοφιλικά κείμενα) (von Flotow στο Baker και Saldanha 2011: 124).

Παράδειγμα 12

- ΚΑ who howled on their knees in the subway and were dragged off the roof waving *genitals* and manuscripts (σ. 2578)
(που ούρλιαξαν στα γόνατα στον υπόγειο και πετάχτηκαν από τη στέγη κουνώντας γεννητικά όργανα και χειρόγραφα)
- ΚΥ1 αυτούς που κραύγασαν γονατιστοί στον Υπόγειο και πετάχτηκαν έξω απ' τη σκεπή, κουνώντας *καλαμπάλικια* και χειρόγραφα (σ. 18)
- ΚΥ2 που ούρλιαξαν γονατιστοί στον υπόγειο και τους κατέβασαν από τη στέγη λικνίζοντας *αχαμνά* και χειρόγραφα (σ. 41)

Παράδειγμα 13

- ΚΑ who lost their *loveboys* to the three old shrews of fate (σ. 2578)
(που έχασαν τους εραστές τους για τις τρεις γριές μέγαιρες της μοίρας)
- ΚΥ1 αυτούς που έχασαν τα *τεκνά* τους για τις τρεις κωλομέγαιρες της μοίρας (σ.18)
- ΚΥ2 που έχασαν τα *αγόρια* τους για τις τρεις γριές μέγαιρες της μοίρας (σ. 43)

3. 4 Πραγματολογική σημασία και περιβάλλον

Μια ακόμη διαφοροποίηση εντοπίζεται στην περιγραφή του περιβάλλοντος. Στο παράδειγμα 14, το ΚΥ1 μάλλον προτάσσει μια ερμηνεία πόνου και ίσως απειλής μέσω επιλογών όπως δειλινά μουγγανητά του χειμέριου Μπρούκλιν (ως απόδοση του *roaring winter dusks of Brooklyn* του ΚΑ), ενώ το ΚΥ2 διατηρεί το λυρισμό του πρωτοτύπου με την επιλογή χειμωνιάτικα σούρουπα. Ομοίως, στο παράδειγμα 15 η επιλογή στο βούρκο των ποταμών του ΚΥ1 ενεργοποιεί μεταφορικές ερμηνείες του βούρκος ενώ η επιλογή του ΚΥ2, στη λασπωμένη κοίτη των ποταμών, δεν αποδίδει την έλλειψη καθαρότητας τόσο γλαφυρά.

Παράδειγμα 14

- ΚΑ sun and moon and tree vibrations in the *roaring winter dusks* of Brooklyn (σ. 2577)
(ήλιο και φεγγάρι και δονήσεις δέντρων στα βρυχώμενα χειμωνιάτικα σούρουπα του Μπρούκλιν)
- ΚΥ1 ήλιο, φεγγάρι και δονήσεις δέντρων στα δειλινά *μουγγανητά* του *χειμέριου* Μπρούκλιν (σ. 16)
- ΚΥ2 δονήσεις του δέντρου της σελήνης και του ήλιου στα *θοροβώδη* χειμωνιάτικα σούρουπα του Μπρούκλιν (σ. 37)

Παράδειγμα 15

- ΚΑ who ate the lamb stew of the imagination or digested the crab at the muddy bottom of the rivers of Bowery (σ. 2579)
(που έφαγαν τον αμνό της φαντασία ή χώνεψαν το καβούρι στη λασπωμένη κοίτη των ποταμών του Μπάουερνι)
- ΚΥ1 αυτούς που έφαγαν το βραστό της φαντασίας και χώνεψαν καβούρι στο *βούρκο* των ποταμών του Μπάουερνι (σ. 19)
- ΚΥ2 που έφαγαν τον βραστό αμνό της φαντασίας ή χώνεψαν τον κάβουρα στη *λασπωμένη κοίτη* των ποταμών του Μπάουερνι (σ. 45)

Το ΚΥ1 αποτυπώνει μια μάλλον αρνητικά φορτισμένη εικόνα του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της εμπειρίας μπιτ. Υπονοείται απειλή και μοχθηρία. Το ΚΥ2 είναι εγγύτερα στο κείμενο αφετηρίας και προτάσσει το λυρισμό του κειμένου. Τα λυρικά στοιχεία είναι ανύπαρκτα στο

ΚΥ1 και οι εικόνες που παράγονται μοιάζουν να χάνουν τον πρωταρχικό, αυθεντικό τους λυρισμό.

Στην εισαγωγή του στο ΚΥ1 ο Γιώργος Μπλάνας - ένας εκ των δύο μεταφραστών - εκφράζει την άποψή του επί των ρομαντικών πτυχών του ποιήματος:

Πολύ σωστά ο Κάρλος Ουίλιαμς διέγνωσε Ρομαντισμό στο «Ουρλιαχτό». Ο Ρομαντισμός αυτό όμως είναι φυσικό να προϋποθέτει έναν κόσμο Ιδεατό και κάθε Ιδέα έχει μέσα της το Ηθικό στοιχείο. Η λειτουργία της ποίησης γίνεται νομοθετική και ο Ποιητής οδηγείται σταθερά προς την Πολιτική (1987:10).

4. Η αναπαράσταση ενός κινήματος

Τα ευρήματα αποδεικνύουν ότι οι δύο μεταφραστικές εκδοχές οδηγούν σε διαφορετική πρόσληψη του κινήματος μπιτ στην Ελλάδα. Ζητήματα όπως η χρήση ναρκωτικών ουσιών, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η στάση απέναντι στην κρατική εξουσία, η ταξική, σεξουαλική και φυλετική ταυτότητα αποδίδονται παραλλαγμένα, δημιουργώντας άλλες «αντηχήσεις» του Ουρλιαχτού.

Στο ΚΥ1 η χρήση αργκό, όρων καθομιλουμένης και χαμηλού ύψους, κυρίως τα δάνεια, είναι συνήθεις επιλογές. Προτάσσει έναν ανεπίσημο τόνο ποιητικής γραφής, την αξιακή και ηθική ισοπέδωση και την απόρριψη της πολιτικής ορθότητας.

Η πραγματολογική ανάγνωση των εκφράσεων του ΚΥ1 δημιουργεί μια χροιά γλωσσικού ύψους 'υπόγειου ρεύματος' (underground⁶), με πολιτική σκοπιμότητα. Επιπλέον, περιλαμβάνει πολιτικές και κοινωνιολογικές αναφορές απορρίπτοντας την ηθική ισοπέδωση. Η έρευνα είχε σκοπό να δείξει πώς τα κειμενικά στοιχεία είναι διαπραγματεύσιμα και επανερμηνεύσιμα ανάλογα με το περιβάλλον και τις περιστάσεις (περιλαμβανομένης της εκδοτικής πολιτικής). Το ΚΥ1 εκδόθηκε από τον εκδοτικό οίκο «Ελεύθερος Τύπος», γνωστό για τις πολιτικά και ιδεολογικά χρωματισμένες εκδόσεις τους. Μια επισκόπηση των εκδόσεων του στον επίσημο ιστότοπο του Εθνικού Κέντρου

---

⁶ Ο όρος underground περιγράφεται αναλυτικά στο άρθρο "Το ελληνικό Υπόγειο Ρεύμα (Greek Underground)", Γιώργος Χρονάς, στο *Ποιείν - Επιθεώρηση Ποιητικής Τέχνης*, ηλεκτρονική πηγή.

Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ)⁷ δείχνει ότι η πλειονότητα των εκδόσεών του είναι δοκίμια πολιτικής θεωρίας, θεωρίας της αναρχίας, της επανάστασης και της πολιτικής αλλαγής. Το ΚΥ1 μοιάζει να έχει μια μεροληπτική πρόθεση αποδίδοντας στην κουλτούρα μπιτ τη χροιά του 'υπόγειου ρεύματος'. Συνεπώς, η μετάφραση λειτουργεί ως εργαλείο αναδόμησης ταυτότητας καθώς το κίνημα μπιτ συνδέεται με το «περιθώριο» και στιγματίζεται ως φορέας κοινωνικού και πολιτικού νοήματος. Αυτή η αφηγηματική οπτική αποκαθίσταται στην αναμετάφραση του ποιήματος.

Στον αντίποδα του ΚΥ1, το ΚΥ2 εμμένει στη διατήρηση του λυρισμού και των ρομαντικών πτυχών της εμπειρίας μπιτ. Ο μεταφραστής επιχειρεί να αποκαταστήσει τη στρεβλή άποψη του ελληνικού κοινού για το λογοτεχνικό κίνημα της γενιάς μπιτ που θεωρείται ότι έχει παρερμηνευθεί λόγω της φιλελεύθερης και αντισυμβατικής της ταυτότητας. Οι μεταφραστικές επιλογές έχουν υψηλή γλωσσική και αισθητική αξία, αποδεικνύοντας ότι η γενιά μπιτ και ειδικά ο Γκίνσμπουργκ, αν και αμφισβήτησαν το λογοτεχνικό και κοινωνικό κατεστημένο της εποχής τους, ήταν διανοούμενοι με υψηλό γλωσσικό και καλλιτεχνικό αίσθημα. Αυτά τα στοιχεία αποπειράται να αποκαταστήσει το ΚΥ2 στο πλαίσιο ενός πραγματικού έργου τέχνης, δείχνοντας μια ανοχή σε επιλογές που υιοθετήθηκαν στο πρωτότυπο.

Επιπλέον, ο μεταφραστής του ΚΥ2 στοχεύει στη διατήρηση του θρησκευτικού αισθήματος του πρωτοτύπου, όπως δείχνουν τα παραδείγματα που προηγήθηκαν. Η θρησκεία ήταν μείζονος σημασίας για τον ποιητή ο οποίος είχε ασπαστεί τον Βουδισμό και ήταν μέλος μιας αμερικανικής μυστικιστικής αίρεσης ερειδόμενης στις αρχές του ανθρωπισμού και στο ρομαντικό, οραματικό ιδεώδες της αρμονίας μεταξύ των ανθρώπων⁸. Οι μεταφραστικές επιλογές του ΚΥ2 εν γένει είναι μάλλον ουδέτερες, δεν εμφορούνται από ιδιαίτερες πολιτικές ή πολιτισμικές προθέσεις πέραν αυτών που εγγράφονται στο αρχικό ποίημα και κατά συνέπεια επιτυγχάνει την ακριβή και πιστή απόδοσή του.

Οι δυο εκδοχές εγγράφουν κοσμοθεωρίες επιλεκτικά (Simpson 1993 στο Fawcett και Munday 2011) υπογραμμίζοντας πτυχές της οπτικής

⁷ Biblionet, μια υπηρεσία από το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, ηλεκτρονική πηγή

⁸ Wikipedia, The Free Encyclopedia, ηλεκτρονική πηγή.

του συγγραφέα. Κατ' ακολουθία του διαρθρωτικού (κοντρουκτιβιστικού) μοντέλου, οι μεταφραστές κατασκευάζουν αναπαραστάσεις του κόσμου στις μεταφραστικές εκδοχές, ενεργώντας ως ηθικοί δρώντες και ακτιβιστές.

Το ΚΥ1 απέδωσε το κίνημα μπιτ εξαιρετικά έντονα και σε κάποια σημεία φαίνεται να παρερμήνευσε τον ελευθεριακό και αντισυμβατικό του χαρακτήρα. Μια πολιτικά προσανατολισμένη ανάγνωση του κειμένου μοιάζει να αποστερεί την παράδοση μπιτ από την αληθή λογοτεχνική της αξία και θέτει εσφαλμένα το ποίημα στους κόλπους του λογοτεχνικού συστήματος υποδοχής. Το ΚΥ1 εγγράφει επιλεκτικά μια στρεβλή «αντήχηση» του Ουρλιαχτού, η οποία φαίνεται να αποκαθίσταται στο ΚΥ2. Η έρευνα επικυρώνει την άποψη περί επιλεκτικότητας της μετάφρασης, δηλαδή τη δυναμική της μετάφρασης να αποτυπώνει μεροληπτικά το κείμενο αφετηρίας για να ικανοποιήσει απαιτήσεις του κοινού υποδοχής και εκδοτικούς στόχους.

Βιβλιογραφία

- Berman, Antoine. 1990. "La retraduction comme espace de la traduction", *Palimpsestes* 4. 1-7.
- Caveney, Graham. 1999. *Screaming with joy – the life of Allen Ginsberg*. New York: Broadway Books.
- Fawcett, Peter και Jeremy Munday. 2011. "Ideology". Στο Baker M. και G. Saldanha, επιμ. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* (Second Edition). 137-141. London/New York: Routledge.
- von Flotow, Luise. 2011. "Gender and Sexuality". Στο Baker M. και G. Saldanha, επιμ. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* (Second Edition). 122-126. London/New York: Routledge.
- Gambier, Yves (1994) "La Retraduction, Retour et Detour" *Meta* 39 (3). 413-417.
- Ginsberg, Allen. 1956. *Howl and other poems*, (the pocket poet series) San Francisco: City Lights Books.
- Ginsberg, Allen. 2008. *Ουρλιαχτό, Καντίς και άλλα Ποιήματα*, μτφ. Άρης Μπερλής, Αθήνα: Άγρα.
- Ginsberg, Allen [Γκίνσμπεργκ, Άλλεν. 1978. *Ουρλιαχτό*. μτφ. Άρης Μπερλής, Αθήνα: Άκμων].
- Gürçağlar, Şehnaz Tahir. 2011. "Retranslation". Στο Baker M. και G. Saldanha, επιμ. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* (Second Edition). 233-236. London/New York: Routledge.
- Hall, Stuart (επιμ). 1997. *Representations: Cultural representations and Signifying Practices*. London: Sage.
- Hatim, Basil και Ian Mason. 1997. *The Translator as Communicator*. London: Routledge.
- Jenks, Chris. 1993. *Culture*. London: Routledge.
- Katan, David. 2011. "Culture". Στο Baker M. και G. Saldanha, επιμ. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* (Second Edition). 70-73. London/New York: Routledge.
- Κέρουακ, Γκίνσμπεργκ, Μπάροουζ. 2001. *Τρεις συνομιλίες*, μτφ. Γ. Ι. Μπαμπασάκης, Κλεοπάτρα Λυμπερή. Θάνος Σταθόπουλος, Αθήνα: PRINTA.
- Λειβαδάς, Γιάννης. 2010. *Τα οράματα μιας απίθανης γενιάς*. Αθήνα: Κέδρος.
- Simpson, Paul. 1993. *Language, Ideology and Point of View*. London/New York: Routledge.

Williams, Jenny και Andrew Chesterman. 2002. *The Map - A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies* Manchester: St Jerome.

Κείμενα

Ginsberg, Allen. Howl. Στο *The Norton Anthology of American Literature*, volume E, 7th edition, USA: W.W. Norton & Company, Inc, 2007. 2576-2581

Γκίνμπεργκ, Άλλεν. 1987. *Ουρλιαχτό*, μτφ. Γιώργος Μπλάνας-Δημήτρης Πουλικάκος, 4^η έκδοση, Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.

Ginsberg, Allen. 2007. *Ουρλιαχτό*, μτφ. Γιάννης Λειβαδάς, Αθήνα: Ηριδανός.

Ηλεκτρονικές πηγές

Biblionet- the Greek books in print, Eleftheros Typos

<http://www.biblionet.gr/> [ημερομηνία πρόσβασης: 10 Φεβρουαρίου 2012]

Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=138&clang=1> [ημερομηνία πρόσβασης: 1 Φεβρουαρίου 2012]

Ginsberg, Allen. *Howl*, Parts I & II, POETS.org, From the Academy of Americal Poets

<http://www.poets.org/viewmedia.php/prmMID/15308>
[ημερομηνία πρόσβασης: 16 Σεπτεμβρίου 2012]

The Free Dictionary, Farlex, "beat generation"

<http://www.thefreedictionary.com/beat+generation> [ημερομηνία πρόσβασης: 16 Σεπτεμβρίου 2012]

The Free Dictionary, Farlex, "blues"

<http://idioms.thefreedictionary.com/blues> [ημερομηνία πρόσβασης: 25 Σεπτεμβρίου 2012]

The Literature Network, "The Beat Generation", <http://www.online-literature.com/periods/beat.php> [ημερομηνία πρόσβασης: 25 Δεκεμβρίου 2012]

Χρονάς, Γιώργος "Το Ελληνικό Υπόγειο Ρεύμα" (Greek Underground)
<http://www.poein.gr/archives/364/index.html> [ημερομηνία πρόσβασης: 10 Φεβρουαρίου 2012]

Wikipedia, the free encyclopedia “Allen Ginsberg”

http://en.wikipedia.org/wiki/Allen_Ginsberg. [ημερομηνία πρόσβασης : 1 Φεβρουαρίου 2012]

Για τη συγγραφέα

Η Αιμιλία Παπαδοπούλου είναι απόφοιτος Νομικής Σχολής και κάτοχος ΜΑ στη Μετάφραση-Μεταφρασεολογία, από το Διατμηματικό Πρόγραμμα, του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εργάζεται ως δικηγόρος και μεταφράστρια νομικών κειμένων. Έχει παρακολουθήσει το διετές μεταφραστικό πρόγραμμα στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης Λογοτεχνίας (ΕΚΕΜΕΛ) στην Αθήνα, ένα σεμινάριο επιμέλειας λογοτεχνικών κειμένων και έχει συμμετάσχει σε θερινή σειρά μαθημάτων του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου με θέμα τη σύγχρονη λογοτεχνία. Η παρούσα εργασία της στον ηλεκτρονικό τόμο *Διαγλωσσικές Θεωρήσεις/Interlingual Perspectives* είναι μια επιμελημένη εκδοχή της έρευνας που πραγματοποίησε για το μάθημα «Μεθοδολογία της Έρευνας στις Μεταφραστικές Σπουδές» με διδάσκουσα την επιμελήτρια του τόμου.